

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VII. Diversae res in Hungaria gestae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Aores: præter quam quod omnis in religione novitas Turcis semper suspecta & invisa est, ut qui experti sint quantopere Cafelbatio & Jesebatio- rum factiones Ottomanico imperio incommodarint Bassam vero illum seu prætorem Budensem cum Lutheranis sæpe ita egisse ferunt: *Si Catholica religio, ut vos dicitis, idololatria est, & impietatis mater, cur non Muslimanicam potius, Deorum quorundam & vestris exemplo, relicta Christiana amplectimini, quam novam vobis vestro lubitu fabricatis?* Quum deinde ab eodem Bassa religionis suis ritibus exercendæ libertatem & templa aliquot perijissent, idem eos rogavit, *an forma ista religionis Mattheæ aut Ludovici Hungaria Regum temporibus usitata fuerit?* Negantibus, *Noster, inquit, Imperator & Dominus in suo imperio nihil novi vult introduci.* Vobis ego suaferm ut ad antiquos ritus redeatis. Tanta etiam eiusdem fuit erga Christianam religionem observantia, ut sua sectæ hominem qui S. Eucharistiam in quinque ecclesiensi ecclesia ad pedes proiecerat, fluctuario non leviter mulctarit.

VI. Postquam ergo eodem tempore quo Turcæ tam religionis quam reipublicæ in Hungaria statui convellendo intenti erant, Lutheranorum & Antitrinitariorum hæresis ibidem gliscere cœpisset, tandem etiam, nimirum Anno Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo Calvinistæ sese ingresserunt, & quidem maiori furore quam Lutheranis; ut qui templa, altaria & S. imagines, abistis, immo à Turcis quoque integras reliquas confregerunt & demoliti sunt. Idem Anno Millesimo quingentesimo octuagesimo insigni prodicione Uradini Catholicos oppresserunt. Quum enim festo Paschalis Catholici, ex veteri consuetudine cum Crucis vexillis & labaris, hymnos decantantes, extra oppidum processissent, Calvinistæ quidam cum trecentis equitibus in eos nihil tale opinantes ex insidijs eruperunt, & inermem hanc multitudinem, ereptis vexillis & labaris, nullo negotio dissiparunt: qui ad oppidum refugientes, quum portas oclusas invenissent, patria extorres, alibi sedes & domicilia sibi querere coacti sunt. Tantum scelus quum magistratus punire neglexisset, Deus postea, ut infra videbimus, ultus est. Et hoc quidem modo Calvinistæ in Pannonia inferiori & Batorosiana præcipua ditione, ut Lutheranis antea in superiori, invaluerunt, quos inter utrosque & Catholicos multæ exortæ sunt dimicationes, illorum temeritati & furori ipso Imperatore frustra frænum injicere conante. Antea quidem

Sinane Bassa Iavarinum tenente, Sacramentarijs ibi sibi permissum erat religionis exercitium; sed recuperato oppido, Catholici ferre eos noluerunt: ut & Possonij & Tirnaviæ, unde Rutassius Archiepiscopus cuiuscumque generis hæreticos expulit. Strigonij etiam, postquam ea Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto à Christianis recepta fuit, sola Catholica religio instaurata & conservata est, ceteris omnibus sectis proscriptis. At Tieffenbachius quum Filleccum & Novigradum Turcis eripuisse, eiecit quos Turcæ toleraverant, Catholicis, novi Evangelij præcones introduxit.

VII. Hoc eodem anno Matthias Archidux Strigonium infeliciter obsedit, exercitu ex omni hæreticorum genere conflato, qui sine Deo & religione viventes, iustam Dei iram merito in se & alios provocarunt, cuius permisso Sinan Bassa profligatis Mattheæ copijs, multas arcas & oppida Christianis rursus extorsit. At Christiani cū auxiliarijs Pontificis copijs Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo nono reversi, Strigonium tandem feliciter expugnarunt, postquam quinquaginta quinque annos sub Turcarum fuisset imperio. Illud vero mirum est, quod in expugnata urbe templa, altaria, cerei, libri, & reliquis apparatus Ecclesiasticus, integra adhuc magna ex parte reperta sunt, ut Agriz, quæ Palfius Nobilis Hungarus Catholicus, & Bernstænus Baro Bohemus, petardo (quod genus machinæ à seditiosis nostris inventum, Turcis incognitum est) interceperunt. Eadem ratione Javarinum, occiso eius loci Bassa, cum magno Turcarum damno expugnatum fuit. Eodem etiam anno Maximilianus Archidux Pappam à Sinane Bassa prius occupatam recuperavit, ubi Catholici Lutheranis & Sacramentarijs permisti, eandem quam Uradinenses ab eis fortunam expectabant. Sed perfidiæ suæ contra Catholicos postea Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo gravissimas pœnas Calvinistæ luerunt, oppido, unde iam dudum vera ejecta fuerat religio, à Turcis & Tartaris capto, & Calvinistis vel miserabiliter interfectis, vel in morte tristiorum servitorem abductis, & magna oppidi parte flammis absorpta, Catholicis interea è longinquo incendium spectantibus, tanto minori commiseratione, quod illos ipsos quorum flagitia inulta homines sive ant, iam viderent ipsius quasi Dei manu positos. Ex quibus omnibus tam opinor, intelligi potest, quomodo infelix religio

nis diffidium extremam istis regionibus, iam ante ad omnem Turcarum iniuriam expositis, attulerit ruinam.

VIII. Quamvis autem hæreticorum sive sectariorum in Hungaria numerus (magna quippe Antitrinitariorum colluvies è Transylvania in hoc usque regnum profluxit, ut sequenti ostendam capite) in universum Catholicorum numerum excedat; non tamen defuit hic antiquæ & potentes familiae, quæ maiorem religionem inviolatam adhuc conservarunt. Et quidem celeberrimus ille Hungarici dux exercitus qui Javarium occupavit, & Sinanem prælio victum occidit, licet Anno M. D. C. vitam hanc cum meliori illa commutarit, quatuor tamen liberos superstites reliquit, in Catholica religione à teneris annis educatos; qui omnes patris & pietatem & fortitudinem pro virili imitari conantur. Sic olim in Babylonico illa confusione, sacra lingua in domo & familia Heber divinitus conservata fuit. Catholicus quoque fuit Erdodius, verus Dalmatiæ gubernator, qui Anno M. D. XCIII. insignem de Bosniæ præfecto victoriam reportavit; ut & is qui nuper ei successus est; itemque Dominus Istvanus, regni Palatinus: ut unum & alterum tantum primi ordinis recenseam. Sunt quidem inter eosdem Batoritæ & Batriani Calvinistæ; sunt etiam Illeschaseij & Nadasti Lutherani; quorum numerus licet Catholicorum numero maior sit, nihil tamen de publica re sine Episcoporum & Prælatorum assensu constitui potest; sic ut leges à Stephano vere sancto rege primum latæ, paulatim vires resumere incipiant: qui velut præfagiens, Hungariæ regnum ab hæreticis & sectarijs sæpe aliquando laceratum iri, summam in eo & quasi sacrosanctam Ecclesiastico ordini potestatem atque auctoritatem esse voluit, sic ut sine ipsorum assensu, nihil de rebus publicis, ut diximus, statui aut ordinari possit: quo suo iure si Episcopi & alij utantur, spes est hæreticorum insolentiam compesci ac retundi posse.

IX. Ad disseminandas vero suas hæreses, Lutherani, Calvinistæ & Arriani suo singuli modulo sacra Biblia in vulgarem linguam certatim traduxerunt, locis passim corruptis ac depravatis, dum quisque ad suum ea sensum accommodare nititur. Id vero pessimum est, quod quum nullæ aliæ vulgatae linguae quam hæreticorum (in suis publicandis falsitatibus, quam alij in conservanda veritate magis diligentium) essent versiones, Carho-

lici quoque ipsidem uti coguntur. Cui tamen incommodo nuperis his annis à Patribus Societatis Iesu, suscepto in se novæ ad ornandæ versionis negotio, est prospectum. Et inde quidem tanta malorum illius in miserum hoc regnum redundavit; in quo non ita multis abhinc annis, nimirum anno M. D. LXXXVI. Baptismum publico scripto impugnatum audivimus: quo & eo impietatis nonnulli deventerunt, ut in Dei contumeliâ præpinguemporcum multo baptizare non dubitarent, omnibus quæ in Ecclesia caeremonijs observatis. Impium hoc factum non procul à Cassovia designatum, Keteius in Phalarismis, suis auctor est. Non dico recensere, sed vel meminisse exhorrescens atrocissimas blasphemias, quæ ibidem contra sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum ab impijs hominibus factæ sunt, quibus simile nihil unquam à Lutheranis aut Calvinistis scriptum exstat. Ut vero Christus saluator noster in diversis locis apud Christianos, nempe in Polonia, in Belgio, in Francia, (ut partim diximus, partim in sequentibus dicemus) veram & realem corporis sui præsentiam in hoc Sacramento à diabolicis hominibus tantopere oppugnatam, varijs modis demonstravit; sic eandem Anno M. D. XCI Hungaris insigni miraculo testatam facere voluit, cuius quidem narratio Viennæ primum Germanica lingua publicata, deinde in Latinam linguam conuersa, in omnium fuit manibus. Id nos summatim hic recensebimus; ut pius inde & Catholicus lector Dei creatoris sui, tanta subinde edentis miracula, potentiam, hæretici vero caecitatem suam agnoscant, ac tandem cum Centurione pectus percutientes, aperte dicant & fateantur: Vere hic filius Dei est: vere in hoc Sacramento & realiter corpus & sanguis Domini Iesu Christi est præsens.

X. Mense Septembri anni M. D. XCI. Iudæus quidam Leo nomine ad Christianam religionem conversum se simulans, Pragæ, quæ Bohemiæ est metropolis, cum Franciscanis Monachis notitiam contraxit: quumque facilem ad templa & sacra loca haberet aditum, tres hostias consecratas ex iis quæ ad infirmorum usum asservari solent, surripuit & cum hac præda Posonium (Presburgum vulgo) in Hungariam se recepit, ibique duabus Iudæo ad quem diuertit, venditis, Nickelsburgum perrexit. Ab illo monachi Iudæi mox conveniunt, quid hostiis illis faciendum esset deliberantes. Tandem unus eorum cultum arripit, cumque in panem